

DE MANGROVE (NACHTBOOM)SLANG, *BOIGA DENDROPHILA*

Door: Richard Wishaupt

Inhoud: Verspreiding - Biotoop - Levenswijze, voedsel, gif, voortplanting, uiterlijk - Terrarium en inrichting - Slot en verzoek - Literatuur.

* * *

VERSPREIDING

Het meest verspreide geslacht van achtertandige slangen is dat van *Boiga*. Het is verspreid over delen van Afrika, India, Zuidoost-Azië, Indonesië, de Filipijnen, Papua Nieuw-Guinea en het noorden van Australië.

Het geslacht *Boiga* wordt in totaal vertegenwoordigd door meer dan 20 soorten. *Boiga dendrophila dendrophila* komt voor op Java, *Boiga dendrophila annectans* vindt men op Kalimantan (Borneo) en *Boiga dendrophila gemmicincta* beperkt zich tot de Celebes-eilanden. De Filipijnen worden bewoond door drie vormen: *Boiga dendrophila multicincta* van Palawan, *Boiga dendrophila divergens* van Luzon en *Boiga dendrophila latifasciata* van Mindanao. Verder kan men de Mangroveslang aantreffen in Zuid-Vietnam, Thailand, Indonesië, Maleisië en het aangrenzende Sumatra. Peels (1981) geeft een verspreidingskaartje van alle ondersoorten.

BIOTOOP

De Mangroveslang vindt men in het geboomte of in het dichte struikgewas van tropische regenwouden en vloedbossen: de mangroven. Het gaat hier om vloedbossen langs de tropische kusten, kenmerkend voor de zogenaamde vloedgordels tussen de grenzen van hoog en laag water (bijvoorbeeld langs zoutlagunen, aan riviermondingen en dergelijke, buiten bereik van 'zwarte' golven).

De wortels van de mangroveplanten zitten in het zwarte slib, dat bevolkt wordt door ontelbare weekdieren en schaaldieren. De bodem is zuurstofarm, vandaar dat de planten boogvormige luchtwortels vormen, die bij de zuurstofopname dienst doen. Ook geven ze extra steun in de drassige grond.

LEVENSWIJZE, VOEDSEL, GIF, VOORPLANTING, UITERLIJK

De Mangroveslang is in de schemer en 's nachts actief en leeft hoofdzakelijk in de bomen. Overdag koestert de slang zich in de zon en hangt op meer dan 4,5 meter hoogte in de takken. Hij komt alleen naar beneden om bodemdieren te verschalken.

De Mangroveslang is opistoglyf. Hij bezit een tweetal iets vergrote en gegroefde giftandjes achter in de bek. De giftanden kunnen pas in werking komen, als de prooi reeds gedeeltelijk verzwolgen is. Het gif is neurotoxisch (= gif dat het zenuwstelsel aantast).

De beet van de Mangroveslang is over het algemeen ongevaarlijk voor de mens; niettemin zijn er enige vergiftigingsgevallen bekend en blijft het steeds oppassen met deze dieren.

Het gif van deze slang is vooral werkzaam op de prooidieren die tot zijn voedselpakket behoren zoals: kreeften, krabben, vissen, kikkers, hagedissen of vogels. Verder voedt hij zich met knaagdieren, kleine zoogdieren (o.a. vleermuizen) en kleinere slangen (inclusief soortgenoten).

Deze slang is ovipaar en legt 4-7 (maximaal 10) eieren, die worden gedeponeed in o.a. boomholtes. De jongen zijn ongeveer 30 cm als ze uitkomen. Ze hebben geen apart jeugdkleed en zijn qua uiterlijk identiek aan hun ouders. Ze bezitten hetzelfde prachtige kleurenpatroon en tekening. De rugzijde is glanzend blauw-zwart van kleur met over de gehele lengte zwa-velgele dwarsbanden. Deze dwarsbanden, die midden op de rug zijn onderbroken, worden in de richting van de buik steeds breder. De buikzijde is egaal zwart of geel gevlekt. De onder- en bovenlipschubben zijn ook geel, maar zijn ieder voor zich zwart omrand.

De Mangroveslang bezit het typische kenmerk van een nachtdier: een smalle verticale pupil, die bij helder licht duidelijk te zien is. Volwassen dieren bereiken een maximale lengte van ongeveer 2,5 meter.

Foto 1: *Boiga dendrophila*, Serawak, Borneo;
foto F. Hoogervorst.

TERRARIUM EN INRICHTING

Het terrarium moet voor deze boombewonende slang zeer ruim zijn. De inrichting bestaat uit een groot aantal stevige klimtakken en een goede beplanting. Als substraat gebruik ik een mengsel van aarde en turf met veel rottende bladeren.

De helft van het bodemoppervlak wordt ingenomen door een waterbassin met behoorlijk warm water. Het is aan te raden de slang en de inrichting van het terrarium iedere dag te besproeien met lauw-warm water.

De Mangroveslang wordt gewoonlijk alleen in een terrarium gehouden, aangezien hij in staat is soortgenoten te verslinden.

Overdag verlangt hij een temperatuur tussen 25-30°C en 's nachts ongeveer 22°C. De verlichting moet, in verband met het feit dat deze slang een nachtdier is, gedempt blijven en boven de beplanting geplaatst worden.

De beplanting bestaat hoofdzakelijk uit Philodendronsoorten, planten die oorspronkelijk uit de tropische gebieden van Zuid-Amerika komen. Het is een sterke plant, die als klim- en hangplant gebruikt kan worden.

De vochtigheidsgraad in het terrarium moet hoog zijn ($\pm 85\%$) en kan op peil worden gehouden door regelmatig met lauw-warm water te sproeien.

SLOT EN VERZOEK

Bij mijn bezoek aan 'Kölner Aquarium am Zoo' (Aktiengesellschaft Zoologischer Garten Köln, Riehler Strabe 173, 5000 Köln 60) raakte ik gefascineerd door de Mangroveslang. Sindsdien heb ik literatuur en andere informatie verzameld over deze prachtige slang. Als iemand over aanvullende informatie beschikt, zou ik deze graag ontvangen. Bij voorbaat dank.

LITERATUUR

Matz, G & Vanderhaeghe, M., 1977. Thieme's terrariumgids. B.V. W.J. Thieme & Cie. - Zutphen.

Mehrtens, John M., 1987. Living Snakes of the World in Color. Sterling Publishing Co. Inc. New York.

Peels, G., 1981. *Boiga dendrophila melanota*, de mangrove nacht-boomslang. *Litteratura Serpenti*, Vol. 1(4): 132-138.

Phelps, Tony, 1989. Poisonous Snakes. Sterling Publishinh co. Inc. New York.

Trutnau, Ludwig, 1988. Schlangen im Terrarium, Band 1: Ungiftige Schlangen. 3e editie. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.